

Premiérový výstavný projekt, uvedený v rámci dramaturgického cyklu Téma, prezentuje výber diel 16 absolventov Katedry maľby, Fakulty výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Diela uvádzajú široké spektrum prístupov – od introspektívnych fragmentov tela, cez krajinu ako mentálnu scenériu, až po spoločensko-kritické alebo poeticko-konstruktívne rozprávania. Výstava je reflexiou autentických pohľadov, nových impulzov vo vnímaní obrazu a súčasných podôb slovenskej maľby.

„Nové otázky“ nie sú cieľom, ale štartovacím bodom. Vznikajú v procese maľby – nie ako tematické rámce či výkladové konštrukcie, ale ako dôsledok rozhodnutí, hľadania, zlyhaní aj experimentov, ktoré s médium obrazu súvisia. Ide o zviditeľnenie rozmanitých spôsobov uvažovania o obraze – ako o nástroji, výpovedi, priestore, médiu i pamäti. Názov výstavy nepredstavuje jednotiacu tému, ale vytvára otvorený rámec, v ktorom sa stretávajú rôzne autorské stratégie a výtvarné reči. Spája ich však spoločná snaha porozumieť maľbe zvnútra – nie ako tradičnej danosti, ale ako priestoru neustáleho preverovania, spochybňovania a skúmania.

Maľba tu nie je výsledkom, ale otvoreným procesom. Odohráva sa v materiáli, geste, vrstve, štruktúre aj v tichu. Každý z vystavujúcich sa k nej stavia inak – niekto skúma jej hranice v súčasnosti, iný jej telesnosť, psychologickú hĺbku alebo schopnosť rozprávať bez slov. Vznikajú tak práce, ktoré nemajú byť odpoveďou, ale návrhom, ako sa dá obrazom pýtať. Každý z autorov a autoriek sa v maľbe ocitá v inom bode. Niektorí stavajú obraz na pozorovaní a modelovaní svetla, iní rozvíjajú gestickú stopu, experimentujú s vrstvením, zhlukovaním alebo rozkladáním štruktúr. Objavujú sa polohy intuitívne aj analytické, naratívne aj takmer abstraktné. Niektoré maľby vychádzajú z praxe kresby, iné z vizuálneho archívu, digitálneho prostredia či z performatívneho gesta. V niektorých obrazoch sa maľba sústreďuje na jemné organické štruktúry – mätko modelované formy, ktoré balansujú medzi telesnosťou a abstrakciou. V iných sa zjavuje krajina ako ticho a vznešenosť, v kontraste so zraniteľným telom. Niekde sa zas vracia figurácia s výrazne emotívnym nábojom – až takmer komiksovou maskou identity. Zaznieva tu aj téma vlastného tela ako zraniteľného miesta – viazaného, prerasteneho, skrývaného pod vrstvami symbolických trťov, látok či pohybov. Objavujú sa odkazy na intímne vzťahy, ženskú skúsenosť, dotyk, úzkosť aj túžbu po blízkosti. V niektorých prípadoch sa maľba rozširuje do priestoru – vstupuje do dialógu s textom, objektom alebo inštaláciou.

Silné miesto v tejto výstave zaberajú aj práce, ktoré kombinujú maľbu s archiváciou, dokumentáciou a politickým kontextom. Inde sa maľba obracia k súčasným spoločenským konfliktom – cez symboly, znaky a vrstvené vizuálne citácie sa dotýka tém vojny, úteku, straty či cudziny. Maľba je v týchto prístupoch nie statickým médium, ale živým spôsobom myslenia a vyjadrenia, ktoré si môže dovoliť byť osobné, nejednoznačné, zraniteľné aj kritické zároveň. Rozmanitosť tu nevzniká ako dôsledok štýlovej plurality, ale ako prejav rozdielných výrazových stratégií. Prístup k ploche, hmote farby, povrchu či priestoru nesie vlastnú výpoveď – často jemnú, inokedy rozhodnú. Vznikajú diela, ktoré sa sústreďujú na formálny problém, na vizuálnu pamäť alebo na možnosť, ako sprítomniť vnútornú skúsenosť bez doslovnosti.

Maľba je tu chápaná ako proces, ktorý nie je uzavretý, ale otvorený zneisteniu. Aj preto „nové otázky“ nie sú tematickým zadáním, ale prirodzeným dôsledkom práce – spôsobu, akým každý z autorov a autoriek premýšľa prostredníctvom obrazu. Je pozvaním vstúpiť do sveta, kde obraz ešte nie je výsledkom, ale pohybom – otvoreným stavom, ktorý sa nebojí pýtať: „Čo ešte môže byť maľba?“

Jana Čepa,
kurátorka výstavy

NOVÉ

OTÁZKY

Absolventi
Katedry maľby

NEW

Graduates of the
Department of Painting

QUESTIONS

Absolventi magisterského
stupňa štúdia:

Zuzana Dolinay
Monika Hurajová
Nikola Hľadajová
Ivana Lachová
Jakub Mlynarčík
Alexandra Pradidová
Adéla Škorcová

Absolventi bakalárskeho
stupňa štúdia:

Adam Baník
Karolína Černušková
Matúš Gejdoš
Anastasiia Kovalova
Michaela Lengyelová
Jessica Mozgová
Zuzana Skybjaková
Kristína Šimkaničová
Nikolas Žilovec

Kurátorky: Jana Čepa & Dominika Kováčiková

Odborný garant: Ján Triaška

Produkcia: Lenka Kráľová, Mária Šablová – GUS

Grafika: Ivana Babejová – GUS

Preklad: Gavin Cowper

Produkcia: Galéria umelcov Spiša – kultúrne
zariadenie Košického samosprávneho kraja
v spolupráci s Fakultou výtvarných umení
Akadémie umení v Banskej Bystrici

